

# Skrivetips

## Behaghels første lov

Loven er en vaksine mot stivt og unødvendig høytidelig språk.

PUBLISERT 5. april 2011

---

Den tyske grammatikeren Otto Behaghel (1854–1936) var virksom i en tid da lingvister stilte opp «lover» for lydoverganger, språkutvikling og riktig språkbruk.

Grimms lov forklarer hvorfor f-en i «far» og «full» på norsk svarer til p-en i «pater» og «plenum» på latin, og hvorfor alle norske ord som begynner med p (unntatt de som har forstavelen på-), er lånord. En rytmelov, lansert som Den psykologiske automatismes rytmelov, hevdet at da folkeslag tidlig i vår tidsregning begynte å legge trykk på enkelte stavelser i ordene, ble det så lite trykk igjen til de andre stavelsene at de ofte forsvant. Det er derfor ordene er kortere nå enn på de eldste runeinnskriftene. «Gastir» ble «gjest». Men Behaghels lover er mer praktiske, og den første lyder: *Det som hører sammen for tanken, skal stå sammen på papiret.*

Først tre enkle lovbrudd: «Jeg har i denne artikkelen forsøkt å gjøre to ting.» «Det har fra 1970-tallet skjedd en endring i skoleverket.» «Vi mister i det medisinske paradigmet barnet til fordel for «kategorien».»

Uten å blande inn grammatikk er det lett å se at «har... forsøkt» og «er... skjedd» hører sammen og bør stå så nær hverandre som mulig. Likedan «mister... barnet» i det tredje eksemplet. Da må leddene stokkes annerledes: «I denne artikkelen har jeg forsøkt ...» «Fra 1970-tallet har det skjedd ...» «I det medisinske paradigmet mister vi barnet ...»

Dermed blir en også kvitt et slags høytidspreg i slike setninger, uheldig i tekst med formidling som formål.

*Dag Gundersen, ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap*

*Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 4, 2011, side 363*